

Voorstel algemeen bestuur

Onderwerp	Vervolgproces Vechtstromen van de Toekomst
Zaaknummer	0000208136
Portefeuillehouder	S.M.M. Kuks
Vertrouwelijkheid	Openbaar

Samengevat wordt voorgesteld:

1. Akkoord te gaan met een afwijking van de vastgestelde startnotitie “Proces Vechtstromen van de Toekomst”, wat inhoudt dat achtereenvolgens de volgende stappen worden genomen:
 - a. Onder regie van het DB wordt een inspiratieboek vastgesteld met een drietal kijkrichtingen;
 - b. Het DB presenteert het inspiratieboek aan het AB;
 - c. Het DB organiseert een reflectiebijeenkomst met externe stakeholders, waaraan ook het AB kan deelnemen. Het reflectieverslag wordt toegevoegd aan het inspiratieboek;
2. Het AB wordt voorgesteld om in zijn vergadering op 25 november a.s.:
 - a. kennis te nemen van het inspiratieboek en daarop per fractie een beschouwing te geven;
 - b. het inspiratieboek inclusief de schriftelijke vastlegging van de beschouwingen van de fracties, als onderdeel van het overdrachtsdocument, aan te bieden aan het nieuwe algemeen bestuur;
3. Geen richtinggevend overdrachtsdocument op te stellen en ter vaststelling voor te leggen aan het AB;
4. Onderhavig besluit integraal toe te voegen aan de vastgestelde startnotitie d.d. 17 september 2025.

I. Kernboodschap

Het proces Vechtstromen van de Toekomst wordt vereenvoudigd door het aantal bijeenkomsten met het algemeen bestuur te verminderen. Ook zal het huidige algemeen bestuur, afhankelijk van beoordeling door de bestuurlijke begeleidingsgroep, mogelijk alleen nog het inspiratieboek vaststellen met daarin een drietal kijkrichtingen voor de toekomst van Vechtstromen. Dit inspiratieboek wordt na de verkiezingen meegegeven aan het nieuwe algemeen bestuur dat de definitieve keuzes voor de toekomst van Vechtstromen moet gaan maken.

II. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Met een aanpassing van het proces Vechtstromen van de Toekomst wordt invulling gegeven aan de zorgen van het algemeen bestuur dat alle processtappen die worden gezet voor het AB moeilijker navolgbaar zijn, aangezien het AB ten opzichte van het regievoerende DB wat meer op afstand staat. Een zorg van het AB is ook dat het niet kan overzien in hoeverre in die processtappen al politieke keuzes worden gemaakt.

De aanpassing van het proces zorgt ervoor dat het AB niet meer betrokken wordt bij allerlei tussenproducten. Het AB besluit over het eindproduct in de vorm van een inspiratieboek met een drietal kijkrichtingen dat onder regie van het DB wordt opgesteld.

Aangezien met deze aanpassingen wordt afgeweken van de vastgestelde startnotitie wordt hierover een besluit gevraagd van het AB.

III. Toelichting op het voorstel/ kader

In het najaar 2025 is op basis van een vastgestelde startnotitie gestart met het proces Vechtstromen van de Toekomst. Dit bestuurlijk proces wordt doorlopen onder regie van het DB, maar met nauwe betrokkenheid van het AB. De inzet was bij de start van het traject om te komen tot een richtinggevend overdrachtsdocument met daarin kijkrichtingen voor de toekomst van Vechtstromen. Deze kijkrichtingen moeten het volledige politieke spectrum beslaan, zodat alle fracties herkenbare aanknopingspunten terugzien. In dit kader zijn in de achterliggende periode verschillende bestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd.

Gaandeweg het proces zijn er bij het AB verschillende zorgpunten ontstaan. Een deel van deze zorgen heeft te maken met de complexiteit van het proces en de veelheid aan bijeenkomsten. Hierdoor is het voor het AB lastig om te doorgronden welke stappen worden gezet en hoe daarbij de informatie uit de verschillende bestuurlijke bijeenkomsten wordt meegenomen.

Een ander deel van de zorgen heeft er mee te maken dat het AB niet goed kan overzien in hoeverre er in de opeenvolgende processtappen al politieke keuzes worden gemaakt. Ondanks de afspraak dat er geen keuzes worden gemaakt door het huidige bestuur is het toch lastig voor het AB om de verschillende kijkrichtingen neutraal te beoordelen.

Om tegemoet te komen aan deze zorgen heeft het DB, na raadpleging van de bestuurlijke begeleidingscommissie, ervoor gekozen om het bestuurlijke proces te vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging houdt in dat er geen tussenstappen meer met het AB worden gezet, maar dat alleen het eindproduct in de vorm van een inspiratieboek met kijkrichtingen wordt voorgelegd aan het AB. Dit laatste gebeurt na raadpleging van de bestuurlijke begeleidingscommissie om te beoordelen of het inspiratieboek voldoende neutraal is samengesteld en het volledige politieke spectrum beslaat zodat het kan worden voorgelegd aan het AB. Dit houdt in dat de bestuurlijke begeleidingscommissie niet toetst op inhoud, maar uitsluitend of de gekozen formuleringen voldoende objectief beschrijvend zijn en niet waarderend en of het document voldoende breedte heeft. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal het inspiratieboek ambtelijk worden afgerond. De functie van de kijkrichtingen die worden opgeleverd blijft daarmee hetzelfde: het inspiratiedocument wordt geen keuzedocument, maar een inspirerende basis voor het nieuwe bestuur.

Als de begeleidingscommissie positief adviseert over het inspiratieboek zal deze worden gepresenteerd aan het AB. Daarna zal het DB externe stakeholders vragen om op het inspiratieboek te reflecteren. Na de reflectie van de stakeholders wordt het inspiratieboek, inclusief een verslag van de reflectiebijeenkomst via een PEILDag en de AB-vergadering ter vaststelling voorgelegd aan het AB. Hierbij worden de AB-fracties gevraagd om hun beschouwing te geven op het eindresultaat. Dit betekent dat er geen politiek debat wordt gevoerd. Het verslag van deze beschouwingen wordt naderhand toegevoegd aan het inspiratieboek. Het (al dan niet door het AB vastgestelde) inspiratieboek wordt onderdeel van het overdrachtsdocument voor het nieuwe bestuur. Dit overdrachtsdocument wordt niet als richtinggevend overdrachtsdocument vastgesteld door het AB, maar ter informatie toegezonden aan de AB-leden.

Aangezien de bovengenoemde aanpassingen van het proces afwijken van de vastgestelde startnotitie "Proces Vechtstromen van de Toekomst" wordt het AB gevraagd om over de aanpassingen een besluit te nemen.

IV. Alternatief voorstel

Niet van toepassing. In het voorstel zit al een alternatief

V. Argumenten

1.1 Door de aanpassing van het proces wordt afgeweken van de vastgestelde startnotitie

Op 17 september 2025 heeft het algemeen bestuur de startnotitie “Proces Vechtstromen van de Toekomst” vastgesteld. Tijdens de bestuurlijke begeleidingsgroep van 6 juli jl. is het achterliggende proces besproken. Daarbij was de begeleidingsgroep unaniem van mening dat het proces bijstelling behoeft. Met de voorgestelde aanpassing van de het proces wordt van de vastgestelde startnotitie afgeweken. Om die reden wordt – op advies van de bestuurlijke begeleidingsgroep - het algemeen bestuur gevraagd om hier een besluit over te nemen.

1.2 De bestuurlijke begeleidingsgroep wordt geraadpleegd

De bestuurlijke begeleidingsgroep wil voorkomen dat er in het AB een politieke discussie ontstaat over het inspiratieboek met de kijkrichtingen. Dit kan alleen worden voorkomen als de kijkrichtingen neutraal en voldoende breed zijn opgesteld en het volledige politieke spectrum beslaan. Om die reden zal eerst de bestuurlijke begeleidingsgroep worden geraadpleegd om te beoordelen of dit is gelukt en het inspiratieboek kan worden voorgelegd aan het AB.

1.3 Het AB besluit uitsluitend nog over het eindproduct; het inspiratieboek

Om tegemoet te komen aan de zorgen van het AB over de complexiteit van het proces en de veelheid aan bijeenkomsten wordt voorgesteld om uitsluitend het eindproduct in de vorm van een inspiratieboek voor te leggen aan het algemeen bestuur. Het inspiratieboek bevat een inspirerende beschrijving en onderbouwing van een drietal kijkrichtingen voor de toekomst van Vechtstromen. Daarnaast bevat het inspiratieboek een beschrijving van het proces hoe tot deze kijkrichtingen is gekomen. Dit inspiratieboek wordt gepresenteerd aan het AB, indien de bestuurlijke begeleidingsgroep dat adviseert. Nadat het DB aan de stakeholders heeft gevraagd om te reflecteren op het inspiratieboek wordt deze via een PEILDag en de AB-vergadering ter vaststelling voorgelegd aan het AB. Hierbij worden de AB-fracties gevraagd om hun beschouwing te geven op het eindresultaat.

2. Het inspiratieboek wordt gepresenteerd voordat het naar buiten gaat

Na vaststelling door het DB zal het inspiratieboek – bij een positief advies door de bestuurlijke begeleidingsgroep – worden gepresenteerd aan het AB. Op die manier wordt voorkomen dat het inspiratieboek al extern wordt besproken met stakeholders voordat het AB de inhoud kent. Tijdens de presentatie is er ruimte voor informatieve vragen en reflecterende opmerkingen. Er wordt geen bestuurlijk debat beoogd.

3. Bestuurlijk onwenselijke discussies worden voorkomen

In de bestuurlijke begeleidingsgroep is de wens geuit om het inspiratieboek wel bestuurlijk vast te stellen. Desondanks kan de bestuurlijke begeleidingsgroep tot de conclusie komen dat het inspiratieboek aanleiding geeft tot bestuurlijke discussies waarvan het niet meer zo zinvol is om die in de eindfase van deze bestuursperiode te voeren. Mocht dit het geval zijn dan wordt het inspiratieboek niet ter vaststelling voorgelegd aan het AB, maar zal dit ambtelijk worden afgerond en na de verkiezingen aan het nieuwe bestuur ter inspiratie worden meegegeven.

4. Geen door het AB vastgesteld richtinggevend overdrachtsdocument

In de bestuurlijke begeleidingsgroep is aangegeven dat er naast het inspiratieboek geen meerwaarde wordt gezien in een richtinggevend overdrachtsdocument dat wordt vastgesteld door het AB. Uiteraard vindt er op de gebruikelijke wijze wel een bestuurlijke overdracht plaats door het zittende DB aan het nieuwe DB en wordt er via de ambtelijke lijn wel een overdrachtsdocument opgesteld voor de toekomstige portefeuillehouders.

VI. Risico's en kanttekeningen

1.1 Het inspiratieboek kan als keuzedocument worden gelezen in plaats van als inspiratiebron

Onder regie van het DB wordt gewerkt aan een zo neutraal mogelijk inspiratieboek met kijkrichtingen die het volledige politieke spectrum beslaan. Het inspiratieboek is bedoeld als neutrale basis voor het nieuwe bestuur. Desondanks kan het beeld ontstaan dat het huidige AB via de vaststelling feitelijk al keuzes maakt voor de komende bestuursperiode.

Dit risico wordt beperkt door expliciet bij de vaststelling in het AB in het dictum op te nemen dat het inspiratieboek geen besluitvormend document is, maar een inspirerend overzicht van kijkrichtingen waar het nieuwe bestuur zelf richting in kiest.

2.1 De beperking van tussentijdse bestuurlijke momenten kan door sommige fracties worden ervaren als verlies aan betrokkenheid en invloed.

Dit risico wordt beperkt doordat het AB via de beschouwingen op het inspiratieboek en de vaststelling ervan een wezenlijke bijdrage levert aan de overdracht naar het nieuwe bestuur, en dat de reguliere ambtelijke en bestuurlijke overdracht naar het nieuwe bestuur daarnaast blijft bestaan.

VII. Financiën

Met de aanpassing van het proces zijn geen middelen gemoeid.

VIII. Communicatie

Over de aanpassing van het proces vindt uitsluitend interne communicatie plaats

IX. Juridische zaken

N.V.T.

X. Uitvoering

Het aangepaste vervolgproces ziet er als volgt uit:

- 15 september: Vaststelling door het DB van het inspiratieboek
- 23 september: Beoordeling van het inspiratieboek door de bestuurlijke begeleidingsgroep
- 7 oktober: Presentatie van het inspiratieboek aan het AB
- 20 oktober: Reflectie van de stakeholders op het inspiratieboek
- 11 november: Opiniërende bespreking in de opgavegerichte commissie van het inspiratieboek met kijkrichtingen, inclusief een verslag van de reflectie van de stakeholders
- 25 november: Beschouwing van de AB-fracties op het inspiratieboek met kansrijke kijkrichtingen en daarna vaststelling.

XI. Bijlage(n)

1. Besluit.

Besluit

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 9 september 2026;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

1. Akkoord te gaan met een afwijking van de vastgestelde startnotitie “Proces Vechtstromen van de Toekomst”, wat inhoudt dat achtereenvolgens de volgende stappen worden genomen:
 - a. Onder regie van het DB wordt een inspiratieboek vastgesteld met een drietal kijkrichtingen;
 - b. Het DB presenteert het inspiratieboek aan het AB;
 - c. Het DB organiseert een reflectiebijeenkomst met externe stakeholders, waaraan ook het AB kan deelnemen. Het reflectieverslag wordt toegevoegd aan het inspiratieboek;
2. Het AB wordt voorgesteld om in zijn vergadering op 25 november a.s.:
 - a. kennis te nemen van het inspiratieboek en daarop per fractie een beschouwing te geven;
 - b. het inspiratieboek inclusief de schriftelijke vastlegging van de beschouwingen van de fracties, als onderdeel van het overdrachtsdocument, aan te bieden aan het nieuwe algemeen bestuur;
3. Geen richtinggevend overdrachtsdocument op te stellen en ter vaststelling voor te leggen aan het AB;
4. Onderhavig besluit integraal toe te voegen aan de vastgestelde startnotitie d.d. 17 september 2025.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 23 september 2026.

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris